Ч. 195. (694). Львів, неділя дня 2. вересня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня раз крім понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	27 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	34 фр.

По іменованю першого українського міністра в Австрії.

Сталось велике чудо в нашій монархії: в державі конституційній, де всі народи називають ся рівноуправненими, чотиромільйоновий нарід український у-перве від 1772 р. дістав в короннїй раді свого не заступника, а тільки земляка, ресортового міністра і то.. здоровля, при рівночаснім задержаню анахронічного міністра для Галичини в особі — розуміє ся — Поляка. Український міністер! Чи се можливо? Доси міг такої чести доступити тільки Німець, Поляк і Чех. Українець був від того виключений, як і український нарід був цілковито виключений від благодатий, що обильним руслом спливали в нашій державі на инші вибрані народи. Коли тепер у-перве державні керманичі зволили при твореню кабінету пригадати собі на істноване в Австрії чотиромільйонового народу, то на се мусіли мати якісь поважні причини. І ми знаємо добре, які се були причини. На ті причини вказує посередно також віденська N. Fr. Presse.

В передовиці з дня 31. серпня (ч. 19047) пише той дневник: „Іменоване нового міністерства оголошене урядово. Поважні мужі з урядничого стану, дотеперішні керманичі покликані враз з личностями, що належачи до публичного житя, виявили своє становище в політиці.. Утворене (сього кабінету) має своє значінє і для політичного розвою Австрії. Росія здивуєть ся почувши, що Австрія має українського міністра. Ся подія вказує світови наглядно, де більша національна свобода і рівноуправнене, в нашім краю, чи в Москві, де президент міністрів і начальний вожд армії при одобреню державної конференції грозили, що вони стремліня Українців до самостійности будуть переслїдувати огнем і мечем. Австрія се велика реторта, де шукаєть ся і часто також знаходить ся розвязку для політики в язиково-мішаних краях. Український міністер се европейський факт"

Іменоване першого українського міністра, як ми вже вчера зазначили, се для нас факт відрадний, але ми таки воліли би, колиб замість ліцитації на зверх, переведено ліцитацію в нутрі, колиб замість міністра мали ми те, що справді національна свобода і рівноуправлене повинні нам дати.

Рішене У. П. Р.

„Neue Fr. Presse" з 31. серпня пише:

Нині відбулось засідане комісії У. П. Р., на котрім принято до відома іменоване проф. Др. Горбачевського міністром.

Міністрови вислано телеґраму в сердечнім тоні з желанями.

В покликаню визначного Українця до ради корони бачить У. П. Р. признане українського народу яко рівноправного правлячого чинника.

Від втягнення заступників поодиноких австрійських народів до найвисшої виконуючої власти сподієсь корисної розвязки тяжких конституційних питань в змислі національної автономії і скріплення держави так внутрі як і на зовні.

Поворот Митрополита А. ґр. Шептицького.

Др. Стефан Федак отримав телеґраму слїдуючого змісту: Митрополит віджіджає сальонкою 9. вересня вечером — до Львова прибуде в понеділок 10 с. м. о год, 2 по пол.

Митрополит і народне учительство.

Зібране на сходинах народне учительство у Відни дня 26. с. м. вибрало делеґатів які мали зложити прибувшому до Відня Ексц. Митрополитови привіт — а також делеґата, який має взяти участь в святочнім принятю в честь Митрополита.

Вибраний делеґат Володимир Кабаровський разом з півпоручниками З. Ковалівною і Б. Колодницьким, на визначеній авдієнції дня 28-го серпня с. р. мали честь зложити Його Ексц. Митрополитови поклін і привіт іменем українського учительства на виселеню, та подати коротко огляд праці сего учительства над молодіжю виселенців по таборах і поза таборами.

Ексц. Митрополит приняв делеґацію дуже ласкаво; розпитував про школи на виселеню, та стан шкільництва в Галичині і обіцяв свою поміч в піднесеню та розвою шкільництва яке тепер має перед собою велику і тяжку задачу.

Новини нашої літератури.

(За два роки війни).

(Далі).

Скажемо кілька слів і про досить цікавий відділ народного письменства, відділ, який багатьом здаєть ся не вартим уваги, але який, проте, обслуговує широкі маси „темного" нашого селянства та міщанства.

Чимже живлять ся отсі маси?

В останні часи, коли інтерес українського народу до книжок на своїй мові все збільшуєть ся, а разом з тим збільшуєть ся і народня література серйозного змісту, лубочні видавці почали й собі конкурувати з сією літературою, з одного боку видаючи книжки на українській мові, а з другого де далі, то погрозу й поліпшуючи зміст і форму тої духовної поживи, що вони пропонують народу і яка, до річи сказати, розходить ся в невичезній скількости, витримуючи на протязі недовгого часу по кілька видань.

Про більшість сеї літератури звичайно можна лише сказати, що вона не витримує жадної критики ні по змісту, якого часто густо зовсім бракує, ні по формі. Але за сі два роки маємо кілька книжок, на яких з приємністю можна зупинитись, принаймі що-до змісту.

Се, хочби книжежки Півня. В більшости — се збірники або записаних з народніх уст зразків народного гумору, чи як називає їх автор „сміховинок", брехеньок, видумок" і т. д., або штучно підроблені під них невеличкі оповіданя такого ж жанру.

Гарне вражінє справляє йогож збірничок військових пісень. Складаєть ся він переважно з старовинних козацьких (лицарських), пісень та уривків з дум.

В такомуж дусі збірник українських пісень И. Ф. Овчинникова „Ой гаю, мій гаю", що складаєть ся з гарно підібраних — переважно народніх пісень. Шкодить йому лише погане виданє.

Дуже приємно, що сї збірнички розходять ся поміж народом, — куди все більше протискаєть ся тепер фабрична та салдатська пісня, — даючи йому таким чином зразки й для оріґінальної творчости.

З творів нашої белєтристики Ситін видав також „Натальку Полтавку" та „Москаля-чарівника" — Котляревського.

Значно більша була українська продукція в сфері популярної літератури. За час війни вийшло чимало гарно виданих брошур по ріжним галузям знаня.

Дві невеличкі, гарненькі книжечки присвячено памяти М. Коцюбинського: „Художник слова" Могилянського і „Михайло Коцюбинський" Жигмайла; в них знаходимо спроби характеристики недавно помершого письменника.

Дешево і чепурненько перевидана в 1915 році прекрасна книжечка В. Доманицького про Гуса; вона як раз підоспіла під час 500-лїтнього ювилею зо дня смерти великого Славянина.

Вчасно зявилась і коштовна книжежка С. Єфремова про Івана Франка. Інтересна, багато ілюстрована книжечка проф. Ростовцева „Давно минуле нашого Півдня", написана з звичайним для славнозвістного автора хистом. Минулому, але більш близькому до нас, присвячена ціла низка видань, що вийшли в Катеринославі. „Про Гетьмана козацькоого Самійла Кішку", „Басурманська неволя в українській народній пісні", „Згадки про Сагайдачне", і „Гетьман Сагайдачний" — Кащенка, „Запорожський зимовник" — Степового — всі вони одна красше другої, будять у нас думки і мрії про славне минуле.

Зовсім новим зявищем в нашій літературі є правописний словничок Голоскевича. В ньому, навівши коротко історію українського правопису, автор дав біля десятка тисяч слів, правопис яких може викликати сумніви; потім викладають ся основи, на яких він будував свої міркованя про такий чи инший правопис, і уміщено зразки деклінації і конюгації. Своїм появленем словничок серіозно ставить у першу чергу питаня про вживане такого чи иншого правопису, а разом з тим дає широким колам нашого громадянства можливість привчити ся до грамотного українського письма.

Дуже цікава книжечка Кисіля „Український вертеп" — науково-популярна розвідка з текстом вертепної драми, малюнками ляльок, вертепа і нотами. Автор випускає її з надією, що вона розбудить в ширших колах громадянства до нашого старинного лялькового театру інтерес, якого безумовно він заслуговує.

(Кінець буде.)

З діяльности українського правительства.

СТОКГОЛЬМ, (У. Б.) Київський кореспондент Укр. бюра доносить: Перших комісарів для орґанізованя шкільництва на провінції Генеральний Секретаріят вже іменував.

Всі комісарі є Українцями Урядовий „Вістник України“, орґан Генерального Секретаріяту, появить ся в українській мові сими днями.

Розвязане Думи.

КОПЕНГАГА (Ткб). 31, серпня. На основі донесеня „Утра Россії“ подає „Politiken“, що тимчасове російське правительство постановило розвязати Думу.

Замість тимч. правительства-директоріят.

БЕРН (Ткб). Часописи доносять з Петрограду: В політичних кругах Петрограду уперто кружить поголоска, що теперішне правительство має бути заступлене директоріятом, зложеним з 5 членів, який буде виконувати власть аж до хвилі, коли збереть ся конституанта.

Вільзон про мирову ноту папи.

ЛЮГАНО (Тбк). серпня. Американський посол вручив вчера по полудни в папськім секретаріяті ставу відповідь на мирову відозву папи. Відповідь підписана державним секретарем Лянзінґом. Дословний текст тої відповіди оголошують нині італійські часописи у формі телеґрами з Вашінґтону. Відповідь не є так остро відмовна, як би се можна було вносити з оголошеного вчера витягу. Сказано в ній на кінци: „Слова теперішнього правительства Німеччини не можна уважати тревалою запорукою, хиба, що те слово буде виразно скріплене того рода рішучою пробою волі і намірів самого німецького народу, яку инші народи світа можуть слушно приняти. Мусимо заждати — сказано в останнім реченю відповіди — на нові проби намірів великих народів осередних держав. Дав би Бог, щоб, вони невдовзі були дані і в такий спосіб, щоб привернути довіре всіх народів в добру віру тих народів та в можливість мирного порозуміня“. Італійські часописи, які роблять настрій за війною, враз з часописями, які імовірно не поступають без порозуміня з італійським правительством, підчеркують у відповіди Вільзона момент відмови та додають, що те відкинене не може обидити папи, ані також відмовити признаня для його доброї волі.

Курінї добровольців для „освобожденя України“.

СТОКГОЛЬМ. (У. Б.), З Київа доносять: В Київі ідуть живі заходи коло орґанізації кількох куріній добровольців, що мають називати ся „курінями для освобожденя України“. Два курінї утворено в Київі, один в Чернигові і один в Ромодані, ґуб. Полтава.

Відручне письмо цісаря до Митрополита ґр. Шептицького.

ВІДЕНЬ (Ткб). „Wiener Zeitung“ оголошує відручне цісарське письмо до Митрополита ґр. Шептицького отсего змісту:

Любий Архиєпископе ґр. Шептицький!

В часі важкого досвіду, який спав на Ваш вузший родинний край через прихід непріятеля, Ви неустрашимо і мужно доховали вірности, вилюбованої Церкві, Цісареви і Державі та з підданем себе знесли Ви також утрату свободи.

Ваш поворот до вітчини дає Мені милу нагоду у вдячнім признаню згадати про Ваше готове до посвяти й патріотичне поведене як зверхний знак котрого надаю Вам великий хрест Мого ордеру Леопольда з воєнною декорацією.

Райхенав, дня 27. серпня.

Карло в. р.

ВАСИЛЬ ДЗІКОВСЬКИЙ.

НА ЗБРУЧ!

(Слідами Українських Січових Стрільців).

I.

„Початий дня 19. липня протинаступ в Східній Галичині виріс у великий успіх німецького й союзного оружа..

„Головна часть російської армії побита... Досягнено околиць на захід від Тернополя, а також в кількох місцях залізничу лінію з Бережан до Тернополя“.

Таке говорить звідомлене Головної Німецької Кватири з дня 22. липня 1917 про початок нової офензиви.

Відгомін проломаня ворожого фронту прийшов до нас 20-го по полудни і влив нове житє в монотонність позиційної війни. Правда, ми сподівались офензиви, та не знали хвилі її почину, тої хвилї, яка рушить маси і попхне їх на нові шляхи, на нові невідомі події.

Від тижня йшли в наші сторони величанські транспорти військ, їхали гармати, везли обози, муніцію і безліч харчів, і знов гармати і довжезні поїзди австрійського і німецького війська.

На фронті замкнено відпустки, з наших станцій перестали відходити поїзди. Весь особовий рух обмежено ad minimum, всі тори заняли безконечні транспорти...

Того дня (20-го) вечером усій обсаді на становищах приказано „боєву поготову“, а коло 10 години вечером відбув ся приступ на російські становища в Бишках. Один український полк розбив Москалів і вигнав з Бишок за Цинівку.

Між нами слідне напружене — питане: Що принесе нам похід? Чи решту Галичини по Збруч і національне скріплене свідомими подільськими масами, чи ще більшу руїну з дужаня двох сил — армій?... Що принесе завтра?..

А „нині“ вже показало своє грізне обличе. На сході луни пожарів — певний знак ворожої втечі і крівавий шлях походу: знищені села, насильство і грабіж рабованого від трьох літ населеня.

Коло півночі Москалї висаджують моста і маґазини. Сила розривного вогню займає пів неба загравою і гасне відблисками пожежі.

— — — — — — — — — — — —

По полудни 21-го Москалї опускають Цинівку і відступають в напрямі Козови.

Починаєть ся похід!...

— — — — — — — — — — — —

Українські Січові Стрільці йдуть двома відділами. Рештки леґіону, технічна сотня і скоростріли в лучбі з ...тим полком галицьких стрільців, самостійна сотня Гуцулів з полком ...тим. Окремо машерують стрілецькі світильники, міно- і ґранатомети.

Похід веде через Бишки..

— — — — — — — — — — — —

Іду до Конюх, бажаючи оглянути ще раз побоєвище — місце, де розіґралась траґедія другого леґіону.

Йду лісом..

І нині. Як незабутнього першого липня грає погодою сонце. Золотом ллєть ся крізь віття і тремтить на дріжучих листочках. Дубина шепоче, тихо повідає сонцю лісові тайни, та чудуєть ся великому рухови, що гамором заколотив тишу і постелив ся широкою дорогою.

...Йде військо, ідуть тяжкі німецькі гармати...

Вже в лісі видно сліди завзятого бою. — Грубі пнї дубів поломані, потрощені кулями. Одно дерево вирвав ґранат з землею і корінем закинув на друге. Листе на дубині зівяло, спалене жаром огню і трійливих ґазів. Між полями у виверках землі могили оборонців: нуждені хрести — один звязаний в перехрестю ликом, коло гробів криваве шмате і купа ріжного набору.

Зараз з ліса вдаряє сумний вигляд знищеного огнем села. Спалені або розбиті кулями будинки, обгорілі дерева, голі стіни і димарі, сопух пожарищ і непохоронених від двох тижнів тіл.

Попри дорогу богато гробів, переважно російських. Аж сюди під ліс докотилась ворожа фаля і розбилась в огни послідної обсади. В ярі лівобіч дороги застигла калюжами кров, вітер розвіяв криваві перевязки, папері і шмате. Тут імовірно була перша поміч, бо береги давали закист перед кулями.

Ціле поле зоране ґранатами, збіже столочене, перемішане з розбитою землею, зтоптане і порите ровами. На поли непоховані трупи, чорні від жари і вітру, або куснї пірваного тїла.

Місцями трупи жінок і дітей. В однім рові шестеро вбитих: три жінки, хлопець і дві дівчинки. Хтось прикрив їх плахтою і сніпками недопаленої мерви.

По пожарині тиняють ся погорільці, кождому не стає когось з родини. Якась бабуся відгребала з попелу тіло спаленого внука.

На дорозі сила покиненої збруї: кріси, ножі, попсовані маски. В ямі коло каплички св. Івана розбита гаківниця і скринка куль, трохи дальше на толї поломаний скоростріл і два російські трупи.

Над потічком в долині села розбитий танк (панцирний автомобіль). Їхав з Бишок. Австрійський ґранат поцілив його з під споду і розірвав на двоє. В танку два вбиті салдати, здаєть ся Бельґійці, набої до скорострілів і якісь покручені машини — відай підставки до скорострілів, або малої гарматки.

Один хлопець оповідав мені, що коло хати, де мешкав хорунжий Мойсеович убив Москаль стрільця Бойчука; де дїв ся вбитий, не знати. Можливо, що салдат його лиш зранив, а опісля инші забрали.

У Леська Павлишина (ч. д. 497) закопано на городї Стрільця. Як звав ся покійний, старий Лесько не знає. Москалї закололи його штиками тодї, коли напали на стрілецьку першу поміч.

Лікарів і ранених ограбували і забрали в неволю.

Хата, де була офіцирська столова, згоріла. В хатї був прапор віденської сотнї і богато образів присланих до стрілецького захисту. Також само згоріла вся столова і кухонна посуда і маґазин офіцирської кухні.

Рівнож спалилась хата, де була стрілецька читальня „Україна“ і полевий базар

З цінних річий згоріли:

1) Образ О. Куриласа: „Стрілецька Богородиця“ — дар шановного артиста для полевої стрілецької каплиці. Образ — одна з найкрасших праць нашого маляра, і велика шкода, що Боєва Управа не видала його відбитком.

2) Великий новий ґрамофон і 300 плит.

3) Полева бібліотека і образи стрілецької читальні. В бібліотецї був гарний вибір українських книжок, переважно видання „Письменности. Вид. Спілки і Наук. Тов. ім. Шевченка“. — З образів: Цісар Карло і цісарева Зита, Франко, Драгоманів, Шевченко, Грінченко, Гість з Запорожа, деревориги Кульчицької і богацько инших.

Врешті цілий стрілецький базар, вартости 3000 кор.

Крім того забрали Москалї кілька дрібніших річий полевої пресової кватири, а то: 1) фотоґрафічний апарат величини 10+15, пару ніжок до апарату, всі прибори малярські, два тузини знимок з послїдних днів і малюнки четаря Іванця і стрільця Оробця Василя.

Землянки, де сиділи Стрільці повалені; в одній (IV. сотнї), видно ногу засипаного стрільця. В землянках повно збруї, одежі і покинених річий. Вражає маса відломків найріжнороднійшого рода ручних ґранатів. Тут кипів завзятий бій решти Стрільців з хмарою наступаючих ворогів.

(Далі буде).

Війна.

Перерва в боях на італійськім фронті.

ВІДЕНЬ, 31. серпня. З воєнної пресової кватири доносять: Над Сочею по двотижневих непереривних боях настав вчера день, в якім боєва діяльність була менша.

Невдалі пляни Італійців.

До „Neues Wiener Journal“ доносять з пресової кватири: Італійцям не повелось перешкодити праці наших летунів. Пляни Кадорни знаємо, а саме: Хоче він над горішною й середною Сочею опанувати укріплені від початку війни австро-угорські оборонні лінії, а звідти на право загрозити фронтови Красу, а з лівої сторони відтинкови під Тольмайн. В хвилї, коли одна італійська бриґада по другій на південь від Ауцци аж по Брітоф падали покотом, прибули міністер Бісолаті і ґенерал Тардіті над Сочу, а переправившись за східний її беріг, ожидали висліду боротьби о Монте Сан Габріеле, загріваючи пламенними промовами відділи, які кидали у бій. Пізнаємо тепер плян Кадорни, який змірав до великого пролому в области Горицї, а в слід за тим до пересуненя в зад нашої оборонної лінії під Трієстом. Тому, що Кадорна не вспів чоловим наступом заняти тих двох гра-

ничних стовпів Трієсту, якими є горби Гермада і Файті Грб, взяв ся виконати окрилюючий рух. Але й сему станули на перешкоді баґнети оборонців та огниста стіна ручних ґранатів, які тепер на области Баїнзіцца — св. Дух боронять Трієсту.

Воєнне положенє на Сході.

На граничних галицьких відтинках змагає ть ся боєва діяльність артилерії, а саме коло Тернополя, Бродів і над Збручем. Імовірно в осени ждуть австро-німецькі війська нові дужаня з Росією. На румуньскім боєвім терені дальшим успіхом було здобутє села Ірешті німецькими військами. Випередили се два успіхи союзних військ в долині Молдави. Одним з них було здобутє в долині Ойтоз кількох важних сугорбів в области Тірґул-Окна і на північ від Ґросешті. Другий успіх, се здобутє приступом села Мунчелуй. По упадку сего становища, неприятель, гнаний союзниками в долині Сушіти, мусів уступати в напрямі на північний захід. Попередно війська Макензена здобули село Панчю на північнім березі Сушіти, де лежить також село Мунчелуй, значить, є се плянове розширенє початкового успіху під Фокшанами.

З західного фронту.

Боротьби на західнім фронті ослабли, хоч поки що нема там мови про занеханє офензиви. Се радше павза, зарядженa в тій цїли, щоб використати хвилеві місцеві успіхи, доконати переґрупованя сил та зорґанізувати здекомплєтовані тяжкими жертвами боєві одиниці.

Потоплено.

БЕРЛІН, 31. серпня. Урядово доносять: В замкненій области довкола Анґлії затопили наші підводні судна знов 24.000 тон брутто.

АМСТЕРДАМ. (Ткб) „Algemeen Handelsblad“ доносить з Льондону: Від 17. лютого почавши, затопили наші підводні судна 695 британських пароплавів, з чого 525 поємности понад 1.600 тон.

Мирові умови анґлійських соціялістів.

БЕРН, „Journal des debats“ доносить: Анґлійська соціялістична партія приготовляє звіт, який має означати мирові умови. Жадає він, щоб направа наступила зі спільного фонду, на який мають зложити ся всі воюючі держави. Населенє Альзациї й Льотаринґії, Балканів, Вірменії, Індії, Альжиру, Ірляндії, Польщі і т. д. має вибрати собі правительство народним голосованем. Дальше партія домагає ть, щоб Мезопотамія вернула до Туреччини, а німецькі кольонії до Німеччини.

Порозуминє Німеччини з Арґентиною.

БУДАПЕШТ. З Гаґи доносять: Льондонська преса сильно розчарована тим, що непорозуминє між Німеччиною а Арґентиною полагоджено в мирний спосіб. Коаліція мала надію перетягнути Арґентину на свою сторону.

Мирова акція в Італії.

ЛЮҐАНО „Corriere della Sera“ доносить з Риму, що стовариш енє державних і робітничих функціонарів вручило премієрови Босельому петицію з жаданем, щоби Італія старала ся спонукати инші держави коаліції до заключеня якнайскорше тревалого мира. Сю петицію підписало 500.000 людий.

Становище Японії.

РОТЕРДАМ Париський „Herold“ доносить з Токіо, що японське правительство урядово заперечило вістку, яка доносила, що воно має вислати війська до Европи.

Через Бельґію до мира?

БЕРЛІН. „Vorwärts“ доносить: Секретар ради Antioorloog вислав до німецько товариства мира телеґраму під датою 18. с. м. такого змісту: „Приватна телеґрама з Англії, що заслугує вповні на віру, доносить нам: Рішуча заява німецького канцлера, що дає беззглядну запоруку свободі. Бельґії, булаби першим кроком до мира. Така заява змінила би без сумніву міжнароднє положенє.

З днем 6. вересня здержимо висилку всім, котрі до тої пори не вирівнають залеглости і не пришлють предплати за вересень.

НОВИНКИ.

— **В справі привитаня Иого Ексц. Митрополита А. гр. Шептицького** просимо відпоручників всїх українських краєвих і місцевих товариств та комітетів у Львові, академічної молодіжи, учительських зборів українських ґімназій та шкіл реміснич их і робітничих орґанізацій та церковних братств, щоби явили ся в сю недїлю 2. вересня с. р. на нараду в малій салї муз. тов. ім. М. Лисенка ул. Шашкевича ч. 5. III. пов. о 6. год. вечером. Впорядчики подадуть до відома начерк розставки учасників при повитаню.

— **Княжий дар.** 1000 кор. на „Фонд ім. Митроп. А. ґр. Шептицького для укр. сиріт“ зложив о. Вас. Мисик, парох з Ваньковій, як подяку Богу за те, що серед воєнної хуртовини ухоронив його від тої долї, яку довелось перебути тисячам з поміж нашого народу: сю квоту заощадив за час війни і весь сей доробок жертвував великодушно на ратоване українських сиріт — За секцію живого памятника у Львові: в заст. о. В. Ляцуняк.

— **264.838 кор. 82 с.** виносив „Фонд ім. Митроп. Андр. ґр. Шептицького для укр. сиріт“ в дни 31. серпня с. р. Просимо дуже всїх земляків, що займають ся збіркою жертв на сю цїль, щоби зволили надіслати на адресу тов. „Дністер“ у Львові (вклад. книж. ч. 10.300) відворотно всю готівку, яку дотеп призбирали; ходить о те, щоби повисшу суму заокруглити ще перед приїздом Иого Ексц. Митрополита бодай до 300.000. — За секцію живого памятника: в заст. о. Вас. Лицуняк.

— **Смерть Ґрея?** „Lokalanzeiger“ містить телеґраму з Льондону, після якої вчера в Льондонї помер Едвард Ґрей. Знова вчерашна „Neue Lemberger Zeitung“ подає вістку з Амстердаму, що донесеня про смерть Ґрея не потверджують ся, та що тут мусїла наступити якась ошибка.

— **Церковний зїзд в Москві.** Дня 30. серпня отворено в Москві зїзд православної церкви. Бере в тім участь понад 400 представників з цїлої Росії. З того приводу 60 епископів і митрополит Володимир целебрували в катедрі торжественне богослуженє Процесії, що вийшли з церков, получили ся на площи перед катедрою у величаву процесію, що числила понад сто тисяч осіб.

— **Китайцї в Петроградї.** З Петрограду доносять: Недавно відбули ся тут збори тутешнього „Китайського товариства“. Радили над положенем китайської кольонії в Петроградї, яке останними часами в наслідок недостачі середників поживи стаєсь щораз критичнійше. Товариство ухвалило зажадати від китайської кольонії, щоби покинула всяку працю і негайно опустила столицю. В Петроградї має тепер проживати понад 10 тисяч Китайців. („У. Б.“),

— **Всеукраїнський зїзд робітників у Київі.** В днях 24. до 27. н. ст. липня відбув ся в Київі всеукраїнський зїзд робітників. Зїзд радив в городськім театрі при участи около 300 делеґатів. Інтересний рдферат про „Сучасний момент в українськім житю і українські робітника“ виголосив В. Винниченко. Антонович і Ткаченко виголосили реферати про відношене Українців до всеросійських Установчих Зборів і про необхідність автономії України. Маєвський домагав ся територіяльної армії; Мартос говорив про земельну реформу, Садовський про полїтику українських робітників, Стешенко про просвіту на Україні. Зїзд приняв кілька резолюцій, в яких заявляють ся за Центральною Радою, домагають ся покінченя війни. автономії України, усуспільненя землї і орґанізації всїх українських робітників.

— **Вимінна торговля в Росії.** Як доносить „Реч“, рішила міська рада в Москві з огляду на те, що сільське населенє губернії отягає ть ся доставляти містови потрібне збіже, предложити селянам вимінну торговлю: Горожане зречуть ся всїх мануфактурних товарів, які їм належать ся за місяць серпень, а управа міста виміняє ті товари за збіже. Також в инших околицях Росії ведеть ся така торговля. („У. Б.“).

— **Празник Успенія Пр. Богородиці.** (Замітка з дороги). Минулого вівтірка довело ся менї в празник Успенія Пр. Богородиці з обовязку службового їхати желізницею, а що вранці не застав я ще богослуженя перед виїздом, отже по приїздї на місци призначеня зайшов я до церкви на вечірню. Церква своєю гарною прикрасою, електричним освітленем і цїлим внутрішним ладом зробила на мене вельми миле і піднесле враженє. Церква була битком наповнена вірними, через половину військовими, через половину світськими, між тими чимало женської служби, а також кільканайцять осіб світської інтеліґенції. Вечірня начала ся точно о год. 4-ій. Милозвучному співови священника відповідав гарний спів крилоса, в котрім брало участь також кількох вояків, а також все жіноцтво зібране в церкві співало гармонійно так, що дійсно участь у відправі брали всі вірні в церкві. Около тетрапода стояли чотири пари дївчат в народнім одязї зі свічками. По вечерні відправив священик акафист до Пр. Діви, а наостанку співали всї вірні вельми гармонійно церковні пісні Василиянського укладу. — Але се було не в церкві Успенія Пр. Богородиці у Львові, а в церкві св. Норберта в Кракові. Ідіть і творіть так само. — Подорожний.

— **Урядове бюро посередництва подруж.** В Саксонії заведено урядові бюра посередництва супруж, а то в цїли улекшеня заключеня супруж вдовицям по полягли х на поли битви жовнірах, передовсім таким, котрим по мужах полишили сь в спадщині варстати, що вимагають керми мужеської руки, як пр. робітні шевські, кравецькі, і т. п. Такі бюра будуть удержувати у себе списи вдовиць. що мають намірене вийти за муж і лісти інвалідів або звільнених від служби жовнірів, і улекшувати сторонам взаїмне порозуминє.

— **Почтові порядки.** Нам представлено лист, наданий зі Львова до Сокаля до. 27. липня, який дійшов на місце свого призначеня доперва 19. серпня. Дорогу із Львова до Сокаля перебував він через Угорщину, має печатки ріжних угорських почт і дописки кількох листоносів, що місце побуту адресата невідоме. Причиною сеї мандрівки бідного листу була його українська адреса, хоч що правда дуже читко і великими буквами написана, але все таки українська.

— **Степанівна вернула з полону?** До Oest. Morgenzeitung з Тешена доносять: В транспорті інвалідів, що дорогою виміни сюди прибули, а який складає ся з 5 офіцирів і 160 мужви, знаходить ся також одна українська добровольниця, що брала участь в борбі з Росіянами як хоружний, дістала ся в полон і тепер дорогою виміни здорова вертає домів.

— **Чому польські леґіони пішли на фронт?** Урядово доносять, що на основі порозуміня Австро-Угорщини і Німеччини цїлий неподїльний польський корпус помічний буде ужитий на фронтї, бо загальна ворожа офензива вимагає зібраня всїх військових сил. На фронтї буде стояти польський помічний корпус під австро-угорською командою. Коли воєнна ситуація позволить, польський корпус буде звернений свому властивому призначеню, щоби творити кадри польського війська. Переговори окупаційних держав що до установленя польського правительства зближають ся до кінця.

— **Відношенє сил в світовій війнї.** З чисельного зіставленя, котре не може мати очевидно претенсії до повної докладности, показує ть ся, що осередні держави в теперішній війнї мають проти себе майже шість разів численнійшого ворога. Осередні держави борють ся на цїлій своїй области, що обіймає 8,358.650 кв. км. при населеню, що виносить 155,993.200 людий, проти ворожих держав, що розпоряджають областю 85,892.800 кв. км. з 988,091.000 людий. Осередні держави стоять дальше супроти области, що обіймає 22,028.060 кв. км. з 370,362.000 людий, котра зірвала з ними всякі дипльоматичні зносини і тільки область 17,563.420 кв. км. з 157,486.000 людий заховував ся до дня 30. червня 1917 р. невтрально. З подїлу тих чисел виходить, що осередні держави мають проти себе на 1 кв. км. власної землї 10 кв. км. землї ворожої, а на одного мешканця 6·4 мешканців ворожих країв. Кромі того на 1 кв. км. области осередних держав і на одного мешканця тої области припадає 2·61 кв. км. і 2·3 мешканців країв, що зірвали дипльоматичні зносини і 2·36 кв. км. та 1·0 мешканців невтральних країв. Осередні держави до кінця червня бороли ся отже з понад шістькратною перевагою в людськім матеріялі. На 988.091.000 мешканців ворожих держав Европейці становлять поважну суму 289,366.000. Повисші числа виказують, що навіть без позаевропейських помічних жерел ворог становить понад двократну чисельну перевагу, а супроти прилученя до коаліції Лібериї (95.400 кв. км. і 2,060.000 душ), Сіяму (238.700 кв. км. і 6,070.000 душ) та Китаю (426,447.325 душ) чисельне відношенє коаліції до осередних держав зросло надзвичайно на некористь сих останних.

ОПОВІСТКИ.

Недїля, дня 2. вересня 1917.

Нині: 2. вересня гр.-кат. Самуїла, римо-кат. Стефана.

Завтра: 3. вересня гр.-кат. Тадея ап., римо-кат. Броніслава.

○ **Відзнаки** на приїзд Ексц. Митрополита можна від суботи дня 1. вересня дістати за зложенем добровільного датку на фонд ім. А. Шептицького в склепах „Достави“, „Народної Торговлї“ і „Наук. Тов. і Шевченка“. По улицях продавати ся не будуть.

Нас трьох тільки було...

Нас трьох тільки було у мами,
Як вірли буйні, як соколи,
І плакала мати за нами
Трьома, як ми разом їшли в поле...

Найстарший в Італії згинув,
В Карпатах другий спочиває,
А я їх шляхами ще лину, —
А мати нас жде, визирає...

Не жди нас даремно єдина,
Бо нам уже більш не вертати,
Ти мала нас трьох, а з чужими
Прийдеть ся віку доживати.

— — — — — — — —

Нас трьох тільки було у мами,
Як вірли буйні, як соколи...

В. Атаманюк.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 1. вересня.

Східний фронт:

Фронт баварського князя Леопольда:

Над Двиною, передовсім коло Ілукшти, далї коло Сморгоня і Баранович мимо непогоди була зчера живійша діяльність боєва. На північ від зелїзниці Ковель Луцьк ствердили звідуни успішну діяльність наших метавок мін у ворожих ровах і привели бранців. Коло Тернополя і Гусятина відперто в рукопашній борбі російські наступні відділи.

Фронт маршалка пільного Макензена:

В горах на північний захід від Фокшані викинули німецькі війська Румунів із завзято бороненого становища на горі. Коло Марінені над долїшним Серетом вдерли ся німецькі і австрійські пробоєві відділи в російські становища, знесли залогу і вернули з більшим числом бранців.

Македонський фронт:

В луку Черни наступав італійський курінь коло Паральово. Німецькі війська відперли неприятеля і взяли бранців.

Коло Доброполя не повелось більше сербських наступів. — На захід від Вардару не повелись знов французькі наступи перед болгарськими становищами.

На західнім фронті:

Фронт пільного маршалка баварського наслїдн. престола Рупрехта:

В Фляндрії тревала сильна огнева борба в дунах і по обох сторонах від Іпери, крім сутичок на передполї жадної діяльности піхоти. В Артоа ожив по спокійнім дни огонь над вечером від каналу Ля Бассе аж до південного берега.

Фронт пруського наслїдника престола:

Коло хутора Hurtebise на Chemin des Dames наступали Французи по сильнім артилерійськім приготованю великими силами.

Початковий зиск ворога на терені видерто нашим противнаступом; о кілька відтинків ровів ведено завзяті бої через цілу ніч. В наших руках остала більша скількість полонених.

Наступи ворога на Зимову Гору і на південь від Corbenu з стратами розбились.

Перед Верденом устала боротьба через день, в вечірних годинах зросла в деяких відтинках діяльність артилерії.

Фронт пільного маршалка кн. Альбрехта віртемберського:

Підприняте баварського пробоєвого відділу на каналом Рен—Марна мало повний успіх. Крім крівававих жертв втратили Французи полонених.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Оповідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.